

**OTROCI:
POZABLJEN
OBRAZ
AIDS**

Kaj pogreša Agira?

POGREŠA ...

... svojo mamo

... svojega očeta

... svoje otroštvo

Izobraževalno gradivo za delo
v osnovnih in srednjih šolah

ZDRUŽENI ZA OTROKE
ZDRUŽENI PROTI AIDSU

unicef
1946 - 2006

OTROCI: POZABLJEN OBRAZ AIDS

Izdajatelj: Društvo UNICEF Slovenija

Pripravila in uredila: Katja Bizjak

Lektorica: Nastja Vojnovič

Oblikovanje in prelom: Tadej Trkman

Naklada: 350 izvodov

Tisk: Tiskarna Ljubljana d.d.

Ljubljana, oktober 2006

DRAGE učiteljice, dragi učitelji!

Letos smo se odločili, da se bomo pridružili svetovni kampanji »ZDRUŽENI ZA OTROKE - ZDRUŽENI PROTI AIDSU«, ki sta jo oktobra 2005 sprožili organizaciji Združenih narodov UNICEF in UNAIDS. Njen namen je opozoriti na dejstvo, da na svetovni agendi za odpravo aidsa ni zaslediti otrok. S kampanjo se želi doseči napredek za otroke s poudarkom na štirih ciljih:

- preprečevanje okužbe z matere na otroka,
- pediatrična nega,
- preventiva pred okužbo med adolescenti in mladostniki,
- zaščita in podpora otrokom, ki jih je prizadel aids.

Otroci so »pozabljen obraz aidsa«. Kljub dejstvu, da se vsak dan z virusom HIV okuži več kot 6000 ljudi, starih med 15 in 24 let in da je ravno zaradi aidsa osirotelo že 15 milijonov otrok, so ljudje še vedno v zmoti, misleč, da virus HIV/aids v prvi vrsti zadeva odrasle.

V okviru celovite kampanje smo se odločili tudi za priročnik »Otroci: pozabljen obraz aidsa«. Ta vam bo omogočil, da otrokom prikažete globalno problematiko skozi različne zgodbe sirot.

Menimo, da lahko učitelji odločilno vplivate na razvoj vrednot otrok in jim prikažete življenje vrstnikov, ki nimajo možnosti biti otroci.

UNICEF igra pomembno vlogo pri zaščiti in promociji otrokovih pravic po vsem svetu in pri nas, s čimer se trudimo tudi s to kampanjo.

Veseli smo, da se boste v njo po svojih močeh vključili tudi vi!

V imenu UNICEF-a Slovenija

Zora Tomič, prof.soc.
Predsednica

Dejstva in številke

Deklica Agira na naslovnici (10 let) je ena izmed 15 milijonov otrok, ki so zaradi aidsa ostali sirote. Živi v Mozambiku, v gospodinjstvu, ki ga vodi njen starejši brat Jojo, ki je star 15 let. Z njima je 14-letni brat Agnel. Agira drži v roki fotografijo svoje mame, ki je umrla zaradi aidsa.

Zakaj so otroci »pozabljen obraz« aidsa?

Agira in njena brata so le eni izmed žrtev pandemije, ki je v zadnjih 25 letih terjala več kot 20 milijonov življenj in znižala pričakovano življenjsko dobo v najbolj prizadetih državah v povprečju za 30 let. Najbolj prizadeta regija na svetu (ki je hkrati tudi najrevnejša), podsaharska Afrika, ima le nekaj več kot 10 % svetovnega prebivalstva, a v njej domuje več kot 60 % vseh z virusom HIV okuženih ljudi.

Vsako minuto:

- za posledicami aidsa umre en otrok,
- se z virusom HIV okuži en otrok,
- se z virusom HIV okužijo 4 mladostniki med 15. in 24. letom starosti.

Bolezen ne izbira in pri okužbah z virusom HIV otroci seveda niso izvzeti. Verjetno je najbolj pereč vidik te pandemije nenameren **prenos virusa HIV/aidsa z matere na otroka**, neobvladljiv izvor infekcij z virusom HIV pri malih otrocih. Vsako leto se rodi več kot pol milijona dojenčkov, okuženih z virusom HIV in samo vsak četrti od teh otrok pričaka svoje peto leto starosti. Od začetka te epidemije je za aidsom umrlo skoraj 4 milijone otrok, mlajših od 15 let. Narašča tudi število držav, kjer je aids že postal edini velik vzrok smrtnosti otrok.

Ob problemu smrtnosti otrok obstaja problem **otrok sirot**, ki je morda še večji. Ocenjuje se, da je na svetu 15 milijonov otrok, ki so zaradi aidsa izgubili starše ali enega od njih. Le slabih 10 odstotkov osirotelih otrok zaradi aidsa prejema družbeno podporo oz. uživa pomoč javnih servisov. Osem od desetih otrok, ki so zaradi aidsa osiroteli, živi v podsaharski Afriki. Otroci, ki ostanejo brez staršev, se soočijo s krutim bojem za preživetje. Navadno morajo delati, da lahko preživijo sebe in mlajše brate in sestre. S tem jim je onemogočeno obiskovanje šole in začarani krog revščine se nadaljuje. Pogrešajo starše, brate in sestre, možnost hoditi v šolo, dostop do zdravstvene nege, osnovno zaščito in mnoge druge nepogrešljive sestavine otroštva.

Mladostniki med 15. in 24. letom starosti so še posebno ranljivi za okužbo z virusom HIV, saj pogosto nimajo na voljo dostopa do informacij, ki bi jih seznanjale z boleznijo in kako se pred njo zaščititi. Po trenutnih ocenah živi danes 11,8 milijona ljudi, starih od 15 do 24 let, okuženih z virusom HIV. Večina med njimi so ženske in dekleta. Ocenjeno je, da bo virus HIV/aids zahteval življenja ene tretjine mladih odraslih ljudi v deželah, kjer se je najmočneje razširil. V Latinski Ameriki okrog 40 milijonov otrok živi in dela na ulici, številni izmed njih pa so ogroženi, saj delajo v seksualnem turizmu, da bi si zagotovili hrano, oblačila in zatočišče. Podobni trendi veljajo tudi za Azijo.

15 milijonov

DEFINICIJA »SIROTE ZARADI AIDSa«: Sirota je vsak otrok, star manj kot 18 let, ki je zaradi aidsa izgubil starše ali enega od njih.

1. Aids povzroča virus HIV.

Aids povzroča HIV, virus imunske pomanjkljivosti (oslabljen imunski sistem), ki poškoduje obrambni sistem telesa. Ljudje, ki zbolijo za aidsom, postanejo šibkejši, ker njihovo telo izgubi sposobnost za boj proti boleznim. Za virus HIV ni zdravila.

2. Aids se lahko pojavi šele po desetih letih.

Aids se lahko pojavi šele po desetih letih od okužbe z virusom HIV. Zato je oseba, okužena z virusom HIV, dolga leta videti zdrava in se tako tudi počuti, vendar pa lahko virus prenaša na druge. Nova zdravila pomagajo okuženi osebi, da dalj časa ostane zdrava.

3. Virus HIV se prenaša skozi telesne tekočine.

Virus HIV se prenaša z izmenjavo katere koli telesne tekočine in se nahaja v krvi, semenski tekočini (in tekočini pred izlivom), vaginalnem izcedku, materinem mleku.

4. Najpogosteje se virus HIV prenaša s spolnimi kontakti.

Najpogosteje se virus HIV prenaša s spolnimi odnosi, zlasti kadar so prisotne rane v vaginalnem ali analnem tkivu. Deklice so še posebno ranljive za okužbe z virusom HIV, saj so njihove vaginalne membrane tanjše in bolj občutljive za infekcije kot pri odraslih ženskah.

5. Ljudje, ki so okuženi z drugimi spolno prenosljivimi boleznimi, so izpostavljeni večjemu tveganju, da se okužijo z virusom HIV.

Ljudje s spolno prenosljivimi okužbami bi morali hitro poiskati zdravljenje in se izogibati spolnim odnosom ali pa prakticirati varno spolnost.

6. Tveganje spolnega prenosa z virusom HIV se lahko zmanjša.

Tveganje spolnega prenosa z virusom HIV se lahko zmanjša, če ljudje nimajo spolnih odnosov, če imajo spolne odnose samo z neokuženimi partnerji ali če prakticirajo varne spolne odnose z uporabo kondoma ali diafragme.

7. Ljudje, ki si vbrizgavajo droge, so izpostavljeni visokemu tveganju za okužbo z virusom HIV.

Virus HIV se lahko prenaša tudi, ko je koža ranjena ali prebodena z uporabo nesterilnih igel,

brizgalk, britvic, nožev ali kakršnegakoli drugega instrumenta. Ljudje, ki si vbrizgavajo droge ali imajo spolne odnose z uživalci drog, so izpostavljeni visokemu tveganju za okužbo z virusom HIV.

8. Virus HIV se ne prenaša z vsakodnevnimi stiki.

Virus HIV se ne prenaša z objemom, stiskom rok, običajnim vsakodnevnim kontaktom, uporabo bazenov, preko straniščnih školjk, deljenjem posteljnega perila, jedilnega pribora, hrane, s pikom komarja ali ugrizom drugih žuželk, kašljem, kihanjem.

9. Vsakdo si zasluži sočutje in podporo.

Diskriminacija ljudi, ki so okuženi z virusom HIV, pomeni kršitev človekovih pravic. Vsakdo, ki je okužen in prizadet zaradi virusa HIV/aidsa, si zasluži sočutje in podporo.

10. Testiranje za virus HIV/aids.

Vsakdo, ki sumi, da bi lahko bil okužen z virusom HIV, bi moral opraviti testiranje in s tem preprečiti nadaljnje širjenje virusa HIV. Zaupno svetovanje in testiranje je pravica vsakogar.

KAKŠNO JE STANJE V SLOVENIJI?

Slovenija ostaja ena izmed držav, kjer je še relativno malo okuženih z virusom HIV. Po podatkih Inštituta za varovanje zdravja RS so v Sloveniji 30. 6. 2006 živeli najmanj 203 okuženi z virusom HIV, od tega 51 bolnikov z aidsom.

Podatki o prijavljenih primerih okužbe z virusom HIV so žal manj zanesljivi. Odvisni niso le od števila okužb med prebivalstvom, temveč tudi od obsega testiranj, ki je v Sloveniji v primerjavi z drugimi evropskimi državami relativno majhen. Tako je v Sloveniji zagotovo precej več okuženih z virusom HIV, kot kažejo številke o prijavljenih primerih.

Več informacij na:

- Inštitut za varovanje zdravja: <http://www.ivz.si/>
- AIDS FONDACIJA ROBERT, tel: 01 434 56 00
- Projekt VIRUS: <http://www.projektvirus.org/>
- <http://www.spolnost.com>

NAPOTKI

ZA UČITELJE

Izobraževalno gradivo »OTROCI: POZABLJEN OBRAZ AIDSA« je namenjeno vsem učiteljem in mladinskim delavcem, ki želijo v svoje delo vnašati teme **izobraževanja za razvoj** in pri mladih spodbuditi globalno razumevanje sveta in razvoj vrednot, kot so strpnost, solidarnost, prijateljstvo, socialna pravičnost, skrb za okolje itd. Primeren je za poučevanje otrok med **10. in 17. letom**.

Tema izobraževalnega paketa so otroci, ki so zaradi posledic epidemije aids utrpeli veliko psihofizično in socialno škodo. Njegov namen ni spolna vzgoja – poučevanje otrok o načinih prenosa bolezni, o vrstah zaščite in podobno, čeprav je to težko zaobiti, ko govorimo o aidsu. Namen je spregovoriti o posledicah bolezni, predvsem v državah, kjer je aids vsakodnevna realnost otrok.

Z uporabo gradiva lahko dosežete naslednje **cilje**:

- razumevanje posledic, ki ga ima aids na življenje posameznikov, družin in skupnosti;
- razvijanje zavedanja o življenju ljudi v drugih delih sveta;
- razumevanje sveta kot velikega sistema, v katerem so vsi elementi – ljudje, dogodki, kraji, trendi, politika ... – medsebojno povezani; posredno nas zadevajo tudi stvari, ki se dogodijo na drugem koncu sveta, saj smo vsi prebivalci iste vasi, ki se imenuje Zemlja.

Priročnik vsebuje različne **didaktične pristope**:

- interaktiven pristop (aktivnosti so zasnovane na način, ki otrokom omogoča aktivno (so)delovanje,

kjer se lahko preko simuliranih izkušenj učijo ter tako pridejo do novih uvidov);

- interdisciplinaren pristop – gradivo je primerno za uporabo pri razrednih urah, državlanski vzgoji in podaljšanem bivanju, posamezne dele oz. aktivnosti pa lahko uporabimo tudi pri poučevanju zgodovine, geografije, verstev, slovenščine ...

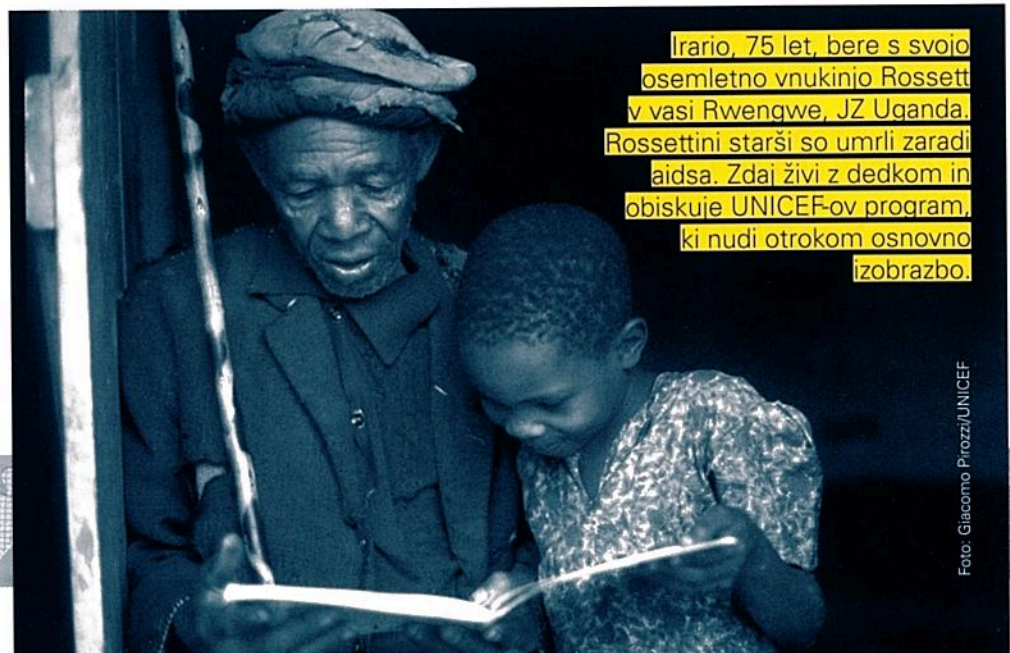
Vse aktivnosti so prilagojene na čas **ene šolske ure** – 45 minut, po želji ali potrebi pa jih lahko ustrezno podaljšamo. Vsaka aktivnost ima opredeljen:

- cilj,
- potrebno gradivo,
- navodila za izvedbo,
- napotke, kako je možno aktivnost podaljšati, prilagoditi ali poglobiti.

Aktivnosti so označene po zahtevnosti:

★	lahko	10-12 let
★ ★	srednje zahtevno	13-15 let
★ ★ ★	zahtevno	15-17 let

Ta opredelitev je le orientacijska. Presojajo, katero aktivnost boste uporabili v vaši skupini, prepustimo vam, saj se da vsako aktivnost prilagoditi znanju in potrebam skupine. Izbira aktivnosti je odvisna tudi od stopnje občutljivosti, ki jo imajo otroci ali mladostniki do družbenih problemov.

Irario, 75 let, bere s svojo osemletno vnukinjo Rossett v vasi Rwengwe, JZ Uganda. Rossettini starši so umrli zaradi aidsa. Zdaj živi z dedkom in obiskuje UNICEF-ov program, ki nudi otrokom osnovno izobrazbo.

Spoznajmo otroke, ki živijo z Aidsom

Cilj:

Spoznati države in življenja otrok po svetu, ki so soočeni s posledicami aidsa.
Razumeti pomen diskriminacije.

Potreben material:

- slike otrok
- zemljevid sveta
- »križanka«
- papir, barvice, škarje, lepilo

Navodila za izvedbo:

Za ogrevanje se igramo najprej igro asociacij: otroke naprosimo, da povejo vse, kar jim pade na misel ob besedi aids. Njihove asociacije zapišemo na tablo ali plakat.

Otrokom predstavimo, da se bomo danes pogovarjali o otrocih, ki živijo z boleznijo aids. Na kratko jim orišemo problematiko, nato pa jih povabimo v »galerijo«.

Po razredu razobesimo 4 slike in otroke povabimo na ogled. Skupaj se ustavimo pri vsaki sliki in jih vprašamo, kaj na njej vidijo. Pustimo domišljiji učencev prosto pot – naj povedo, kako je ime otroku na sliki, kje je doma, koliko je star, kaj rad dela itd.

Ko otroci končajo, jim mi predstavimo resnično zgodbo otroka na sliki. Na zemljevidu sveta poiščemo državo, iz katere prihaja.

Skupaj z otroki se pogovorimo o bolezni aids in vplivu, ki ga ta ima na otroke. Nato rešimo »križanko«, v kateri poiščemo imena držav, kjer je okuženost z virusom HIV zelo visoka. Države lahko prav tako poiščemo na zemljevidu.

Otroke popeljemo nazaj k deklici Aling, ki je HIV pozitivna in se drugi otroci nočejo igrati z njo. Ker otroci razumejo, da aidsa ne moremo dobiti, če se z nekom igramo, izvedemo simbolično igro, da Aling sprejmemo medse.

Vzamemo en papir več, kot je otrok v skupini in jih med seboj zlepimo po robu s selotejpom. Zložimo jih v harmoniko (cik-cak). Na prvi papir narišemo obris človeka. Le tega izrežemo skozi cel paket zlepljenih papirjev tako, da dobimo verigo enakih ljudi, ki se držijo za roke.

Vsak otrok pobarva enega »človečka« in s tem nariše sebe. Med njimi skupaj narišemo enega, ki predstavlja Aling. Tako se vsi držimo za roke in Aling se simbolično igra z nami.

Napotki za nadgradnjo aktivnosti:

- Napiši pismo otroku v Afriki. Kaj bi mu sporočil, želel?
- Doma v revijah poišči slike in članke o bolezni aids in skupaj v šoli pripravite časopis.
- Podajajte si klobčič volne in vsakdo pove, kaj bi naredil za pomoč otrokom, ki jih je prizadel aids – na koncu ste vsi simbolično povezani v mrežo.

Aling

Foto: UNICEF

Desetletna Aling iz Kambodže bere pravljico z učiteljico. Z virusom HIV je okužena od rojstva, vendar jemanje zdravil preprečuje, da bi zbolela za aidsom. Ko so otroci izvedeli, da je okužena z viruom HIV, se niso več hoteli igrati z njo.

Alina

Foto: UNICEF

Petletna Alina iz Rusije drži v roki svoje baletne čevlje. Je sirota - njen oče je umrl zaradi aidsa, mama pa jo je zapustila. Sedaj živi pri posvojiteljih. Je HIV negativna in si želi postati baletka.

Foto: UNICEF

Sedemnajstletna Chisimo iz Malavija je sirota. Po smrti staršev zaradi aidsa skrbi za mlajše brate in sestre ter za svojega nekajmesečnega dojenčka. Cele dneve dela na polju, da zasluži dovolj, da lahko preživi svojo družino.

Dva bratca iz Lesota držita sliko, na kateri sta slikana z mamo. Starši so umrli zaradi aidsa in brata živita sama. S hrano in denarjem za šolnino jima pomaga lokalna organizacija, ki jo podpira UNICEF.

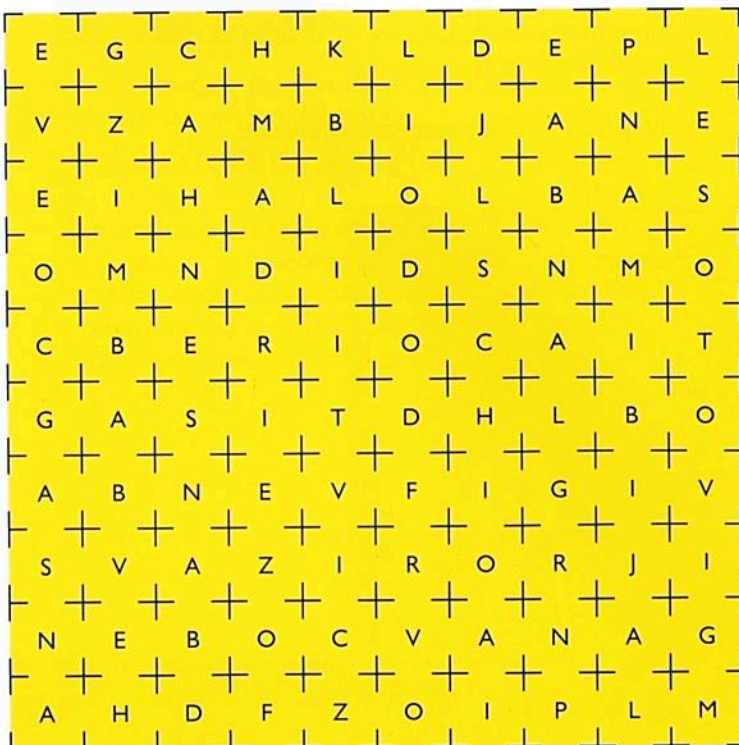

Foto: UNICEF

Cilj:

Ozavestiti otroke o življenju njihovih vrstnikov v Afriki.
Ozavestiti problem socialne izključenosti.
Spoznati se z otrokovimi pravicami in njihovimi kršitvami.
Spoznati se s širšimi razsežnostmi posledic epidemije aidsa.

Potreben material:

- kolaž papir, škarje,
- teden življenja otroka – sirote aidsa v revnem predelu Afrike,
- kopija praznega tedenskega urnika.

Navodila za izvedbo:

Za ogrevanje izvedemo kratko igro z naslovom PLEMENA:

skupina otrok stoji v krogu z zaprtimi očmi in vsakemu zalepimo na čelu piko, ki smo jo predhodno izrezali iz papirja. Pike so štirih barv: rdeča, modra, rumena in zelena. Zelena pika je samo ena, ostale tri barve so enakomerno razdeljene.

Ko otroci odprejo oči, morajo v tišini najti svoje »pleme« – torej učence, ki imajo na čelu zalepljeno piko iste barve.

Skupine se najdejo, le »zelena pika« ostane sama. Opazujemo, kako se vede zelena pika in kako se drugi vedejo do nje. Ali jo sprejmejo v kakšno skupino druge barve?

Igro prekinemo in vprašamo udeležence, kako so se v igri počutili. Vprašamo »zeleno piko«, kako se je počutila ona. Otrokom predstavimo, da je »zelena pika« simbolično otrok, ki je okužen z virusom HIV ali pa otrok brez staršev – torej nekdo, ki ne pripada nikamor in ga drugi zavračajo.

Z učenci spregovorimo o aidsu in posledicah, ki jih ima bolezen na milijone otrok po svetu. Podatke dobimo v prvem delu izobraževalnega materiala.

Vsak otrok dobi svojo kopijo tedenskega urnika, ki ga izpolni zase. Pogovorimo se o obveznostih, ki jih otroci imajo čez teden.

Skupaj z otroki nato preberemo in pregledamo, kakšen je teden otroka, ki je osirotel zaradi aidsa v revnem predelu Afrike.

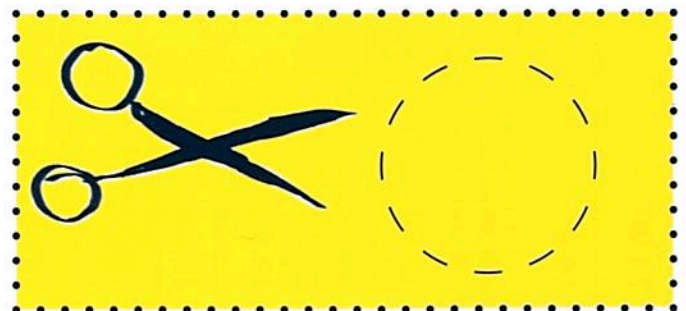
Z udeleženci se pogovorimo o podobnostih in razlikah med obema urnikoma.

Sledi razgovor:

- Kakšen se jim zdi urnik otroka v Afriki in kakšen njihov?
- Ali bi bili pripravljeni zamenjati življenje s tem otrokom? Zakaj ne?
- Kaj vse otroci v Sloveniji lahko počnejo in revni otroci v Afriki ne morejo?
- Katere pravice so kršene tem otrokom?

Napotki za nadgradnjo aktivnosti:

- Napišite članek za šolski časopis o aidsu in vašem videnju problema.
- Pripravite razstavo ali foto zgodbo v hodniku na šoli.
- Moj naslednji korak v akciji – narišite odtise svojih stopal in vanje zapišite, kaj boste naredili, da boste komu pomagali. Risbe stopal z zaobljubami obesite v obliko velike pentlje na steno v razredu.
- Na Svetovni dan boja proti aidsu (1. decembra) vsi v razredu oblečete nekaj rdečega kot simbol rdeče pentlje oz. pomoči otrokom prizadetim zaradi aidsa.

Teden v življenju AFRIŠKEGA OTROKA, KI JE IZGUBIL STARŠA ZARADI

Aidsa

	ponedeljek	torek	sreda	četrtek	petek
5.00 – 6.00	bosonog se odpravi 2 km daleč, da nabere drva za kurjavo				
6.00 – 7.00	pešaci še 2 km v drugo smer do vodnjaka, vodo prinese na glavi	bosonog se odpravi 3 km daleč po drva, trava je visoka in mora paziti na kače	odpravi se po vodo do najbližjega vodnjaka	drva za kurjavo je treba nabrati še dlje na nevarnem območju, kjer so ostale položene mine; odpravi se po vodo do najbližjega vodnjaka	zaradi vojakov se ne odpravi niti po vodo niti po drva
7.00 – 8.00	skuha koruzni močnik za svoje mlajše brate in sestre	skuha koruzni močnik za svoje mlajše brate in sestre	ker je včeraj zaslužil nekaj denarja, lahko bratom in sestram ter bolnim sorodnikom pripravi zajtrk	skuha koruzni močnik za svoje mlajše brate in sestre	pripravi obrok hrane iz ostankov prejšnjega dne, vode je zelo malo, zato danes ni pranja, pomivanja in umivanja
8.00 – 9.00		umnije sebe in svoje brate in sestre z enim vedrom mrzle vode, brez mila			
9.00 – 10.00	opere posodo, pomete dvorišče in dela na polju		gre v šolo, kjer ga učitelj sprašuje, zakaj je manjal dva dni	skuha koruzni močnik za svoje mlajše brate in sestre	odide v šolo, kjer dobi obrok hrane
10.00 – 11.00					
11.00 – 12.00	poskrbi za svoje bolne sorodnike – pomaga jim pri umivanju, nahrani jih in jim da zdravila	dela kot hišni pomočnik bogatejšim sosedom, da zasluži nekaj denarja		ob cesti prodaja pridelke s polja, da zasluži dodaten denar	
12.00 – 13.00					
13.00 – 14.00	dela na polju				
14.00 – 15.00			dela na polju, pobere pridelke	odpravi se v 10 km oddaljeno bolnišnico po zdravila za sorodnike, obolele z aidsom in za sestrico, ki ima malarijo	bogatemu sosedu pomaga pri gospodinjstkih opravilih
15.00 – 16.00					
16.00 – 17.00	pripravi obrok hrane	poskrbi za svoje bolne sorodnike, mlajša sestrica je zbolela za malarijo			dela na polju in pobere zadnje pridelke za večerjo
17.00 – 18.00					
18.00 – 19.00	opere obleke na roke v mrzli vodi brez mila in pralnega praška	pripravi večerni obrok hrane, pospravi in po večerji se igra z najmlajšimi	opere obleke bogatejšim sorodnikom za dodaten zaslužek	poskrbi za svoje bolne sorodnike	skuha večerjo, poskrbi za sorodnike in zaradi slabega počutja obleži – boji se, je tudi on zbolel za malarijo.
19.00 - 20.00	mlajše brate in sestre da spati				
20.00 – 21.00				skuša nadoknaditi zamujeno v šoli	

TVOJ tEDENSKI urnIK

	ponedeljek	torek	sreda	četrtek	petek
5.00 – 6.00					
6.00 – 7.00					
7.00 – 8.00					
8.00 – 9.00					
9.00 – 10.00					
10.00 – 11.00					
11.00 – 12.00					
12.00 – 13.00					
13.00 – 14.00					
14.00 – 15.00					
15.00 – 16.00					
16.00 – 17.00					
17.00 – 18.00					
18.00 – 19.00					
19.00 – 20.00					
20.00 – 21.00					

Cilj:

Ozavestiti otroke o posledicah, ki jih prinese življenje z aidsom.
Razviti zavedanje o tem, da imamo v življenju različne začetne položaje.

Potreben material:

- Resnična zgodba deklice Fatu iz Sierre Leone,
- Delovni list »kolo prihodnosti«.

Navodila za izvedbo:

Učence razdelimo v pare in vsak par prejme zgodbo deklice Fatu iz Sierre Leone. Ko zgodbico preberejo, vsak par dobi delovni list »kolo prihodnosti«. Delovni list izpolnijo glede na njihova predvidevanja, kakšna bo prihodnost deklice Fatu.

Ko končajo, se razdelijo v skupine po štiri in skupaj predebatirajo, kar so zapisali.

Kot cel razred skupaj zapišemo Fatujino prihodnost glede na področja zdravja, zaposlitve, družine...

Za primerjavo izberemo enako staro deklico Majo iz Slovenije in naredimo skupaj kolo prihodnosti še zanjo.

Primerjamo obe shemi in se pogovorimo o tem, kako različne možnosti imamo v življenju glede na to, kje se rodimo.

NAREDITE SVOJ ČASOPIS:

Udeležence razdelimo v štiri skupine, vsi imajo na voljo material: barvni listi A4, lepilo, škarje, revije, računalnik in dostop do interneta itd. Vsaka skupina dobi nalogo:

1. skupina napiše nekaj o problematiki aidsa,
 2. skupina napiše, kaj dela UNICEF za reševanje problematike,
 3. skupina pripravi foto zgodbo – slike in spodaj tekst,
 4. skupina pripravi predloge, kaj lahko storijo mladi.
- Na koncu vse liste preluknjamo z luknjačem, dodamo platnice (najdemo prostovoljca, ki jih oblikuje) in zvežemo z vrvico. Na zadnjo stran se vsi »novinarji« podpišejo in časopis obesimo na vidno mesto v šoli.

Napotki za nadgradnjo aktivnosti:

- Odigrajte igro vlog »Maja in Fatu se srečata ...«
- Stopite v stik s kakšno organizacijo, ki se z aidsom ukvarja v Sloveniji in pridobite podatke o stanju pri nas.
- Obiščite spletno stran www.unicef.org/uniteforchildren/youth, kjer dobite še veliko idej o tem, kaj lahko storite, izmenjate mnenja z drugimi mladimi po svetu na posebnem forumu, igrate igre in še mnogo drugega.

Sierra Leone:

Šestna. Jstletna sirota

SKRBI ZA družino

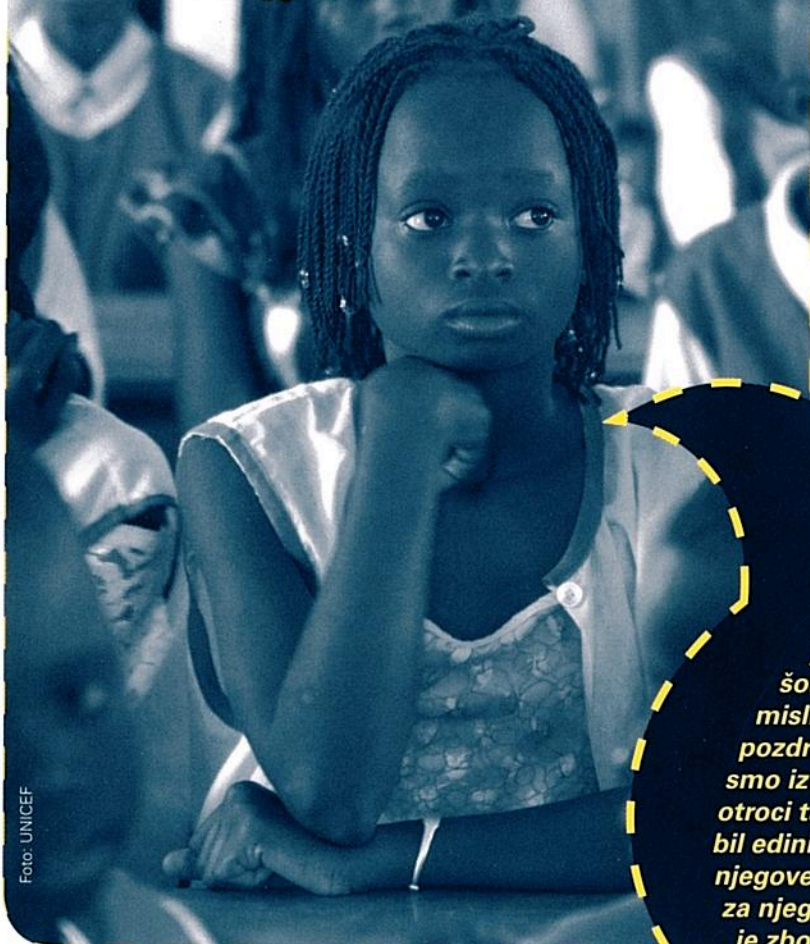

Foto: UNICEF

"Moj oče je bil zelo ljubeč in najbolj od vsega si je želel, da bi njegovi otroci končali šolo«, pravi Fatu. »Ko je zbolel, smo mislili, da ima tuberkulozo. Ker se dolgo ni pozdravil, je odšel v bolnišnico na teste. Takrat smo izvedeli, da je zbolel za aidsom, čeprav otroci takrat nismo vedeli, kaj to pomeni. Oče je bil edini, ki je služil denar v družini in po odkritju njegove bolezni je večina družinskih prihodkov šla za njegovo zdravljenje. Kmalu po očetovi smrti je zbolela tudi mama. Mislili smo, da je zbolela zaradi silne skrbi za očeta in odklanjali dejstvo, da bomo izgubili tudi mamo. Čez tri leta se je zgodilo prav to.«

Fatu, 16, je po smrti staršev zaradi aidsa pri trinajstih letih ostala sama z babico in petimi brati in sestrami.

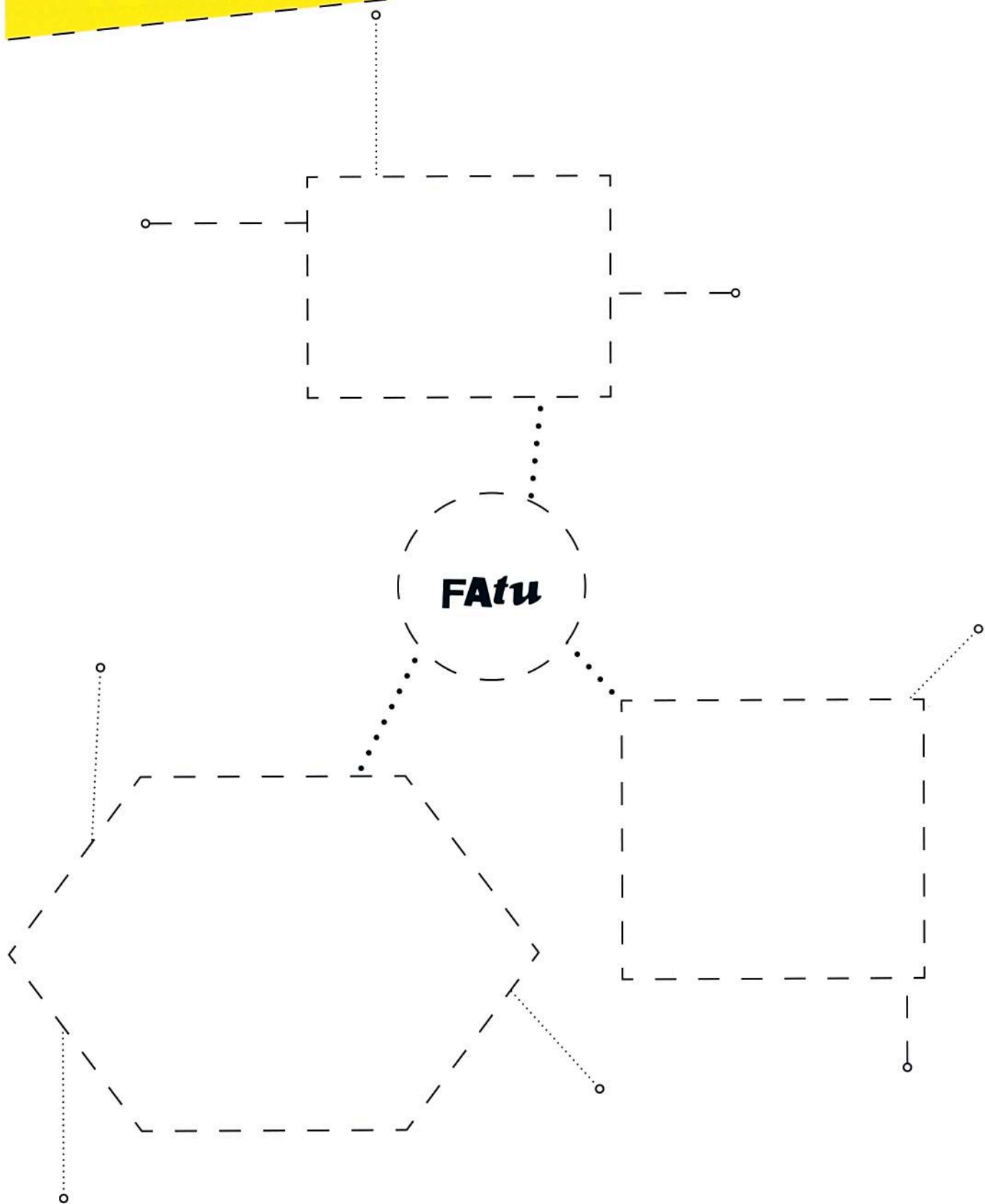
Fatu kot najstarejši otrok je tako pri trinajstih letih prevzela skrb za mlajše brate in sestre. Pri tem ji pomaga 60-letna babica Mamie Saffie Bangura. Najmlajša sestra je bila ob materini smrti stara 2 leti in Fatu je zelo skrbelo, če bo tudi ona zbolela. Vendar zdaj, po treh letih, na srečo ne kaže nobenih znakov bolezni.

Fatujina družina živi v hiši iz blata brez pohištva. Zunaj imajo preprosto ognjišče, kjer si pripravljajo

obroke, in majhen kos zemlje, kjer Fatu in babica pridelata nekaj povrtnin. V bližnjem močvirju gojita še nekaj zelenjave, ki jo potem prodajata. Fatu prodaja tudi vodo v plastičnih stekleničkah.

Fatu ob delu obiskuje šolo v Allen Townu. Lokalna nevladna organizacija ji pomaga s podporo v obliki šolskih uniform, knjig in drugega šolskega materiala. Kot najstarejša v družini nosi Fatu veliko breme odgovornosti. Prodaja vodo in zelenjavo na trgu, kuha in skrbi za mlajše brate in sestre. Predvsem si želi, da bi vsi hodili v šolo, saj verjame, da je bila to največja želja njenih pokojnih staršev.

TABELA KOLO prihodnosti

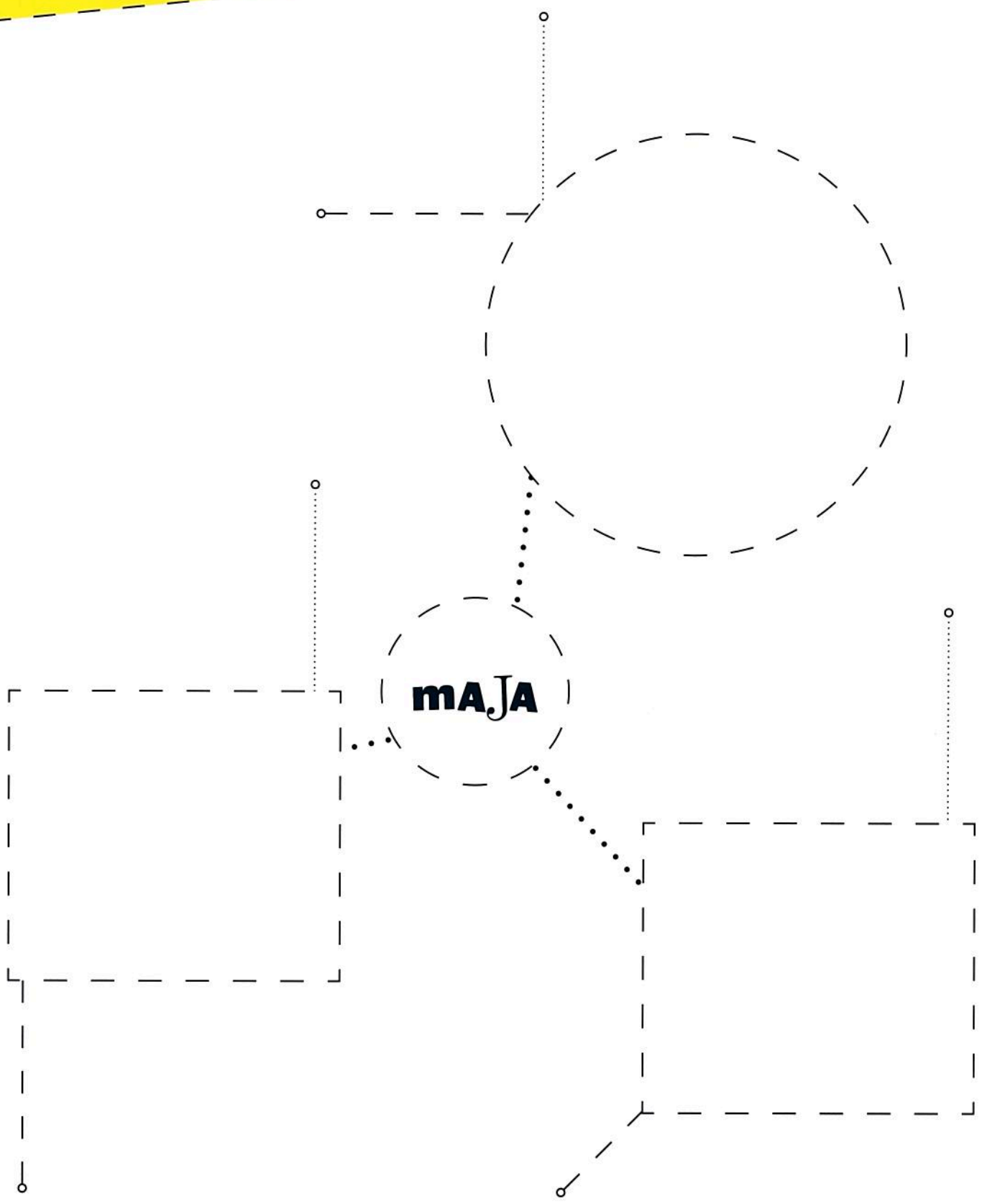
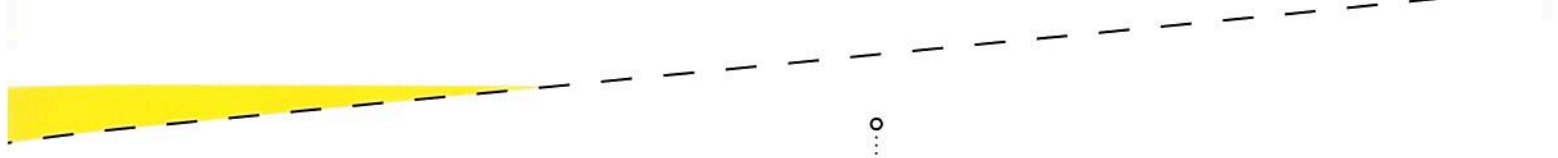

TABELA KOLO prihodnosti

Cilj:

Ozavestiti mlade o pomenu medsebojne pomoči in aktivne participacije.

Potreben material:

- resnična zgodba Mladi prostovoljec ozavešča o virusu HIV/aidsu,
- kopija tabele Kaj lahko storiš ...

Navodila za izvedbo:

Učence oz. dijake razdelimo v manjše skupine (npr. po 4) in jim damo zgodbo o prostovoljcu iz Indije. Prosimo jih, da se pogovorijo o vprašanih, ki so zapisana pod zgodbo. Na voljo jim damo 15 minut.

Udeležence prosimo, da vsak zase izpolni svojo kopijo tabele »Kaj lahko storiš ...«.

Sledi razgovor:

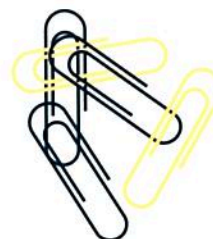
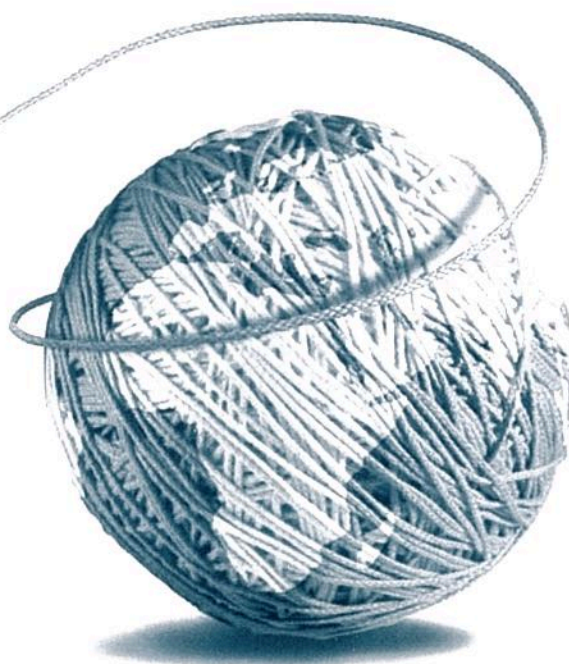
- O čem so razmišljali med izpolnjevanjem tabele?
- Ali bi lahko probleme v Indiji primerjali s problemi v Sloveniji?
- Kdo je odgovoren za reševanje globalnih problemov, kot je npr. epidemija aidsa?
- Kaj lahko stori vsak od nas?

Zaključek:

Vsak od udeležencev zapiše na listke, kaj bo storil v bližnji prihodnosti za reševanje globalnih problemov, zalepimo na plakat v obliki pentlje. Plakat obesimo v razredu, da nas opominja na naše zaveze.

Napotki za nadgradnjo aktivnosti:

- Naredite poster, strip, enominutni videospot na temo ozaveščanja mladih o aidsu. Enominutni videospot pošljite v digitalnem formatu na info@unicef.si in objavili ga bomo na spletni strani UNICEF- a Slovenija.
- Izvedite okroglo mizo na šoli o prostovoljstvu in pomoči drugim.
- Izvedite promocijsko akcijo v vašem kraju: povejte mimoidočim o akciji Združeni za otroke – združeni proti aidsu in jim v znak ozaveščenosti simbolično zavežite okoli roke modro in rdečo vrvico.

mLAdi prostovoljec

Ozaveščča o virusu

HiV/Aidsu

Raguwaran Kandhaswamy je star 17 let in živi v majhni vasici v pokrajni Tamil Nadu. Pred desetimi leti je njegov oče umrl zaradi aida, njegova mama pa je HIV pozitivna. Raguwaran se je soočil z diskriminacijo in stigmo na lastni koži, zato se je odločil postati prostovoljec v **Centru za HIV pozitivne ljudi**, ki ga podpira UNICEF. To je njegova zgodba.

*»Najprej je moj oče obolevel za aidsom. Bil je voznik tovornjaka in imel je zunajzakonsko razmerje. Tako se je okužil z virusom HIV in zaradi aida tudi umrl. Dve leti kasneje se je testirala tudi moja mama – bila je HIV pozitivna. Ker sta bila oba okužena z virusom HIV, sem odšel na testiranje v kliniko tudi sam. Moji rezultati so bili HIV negativni. Naša družina se je znašla v veliki stiski. Želel sem pomagati družinam, kot je moja, zato sem se vključil v **Center za HIV pozitivne ljudi** kot prostovoljec.«*

»Najraje delam z mladimi in mladinskimi skupinami. Povem jim, kako se lahko okužijo z virusom HIV ter kako se lahko zaščitijo. Ozaveščanje mladih je najpomembnejše, saj še posebno mladi, ki so neizobraženi ali zaradi revščine nimajo možnosti hoditi v šolo, ne vedo veliko o bolezni.

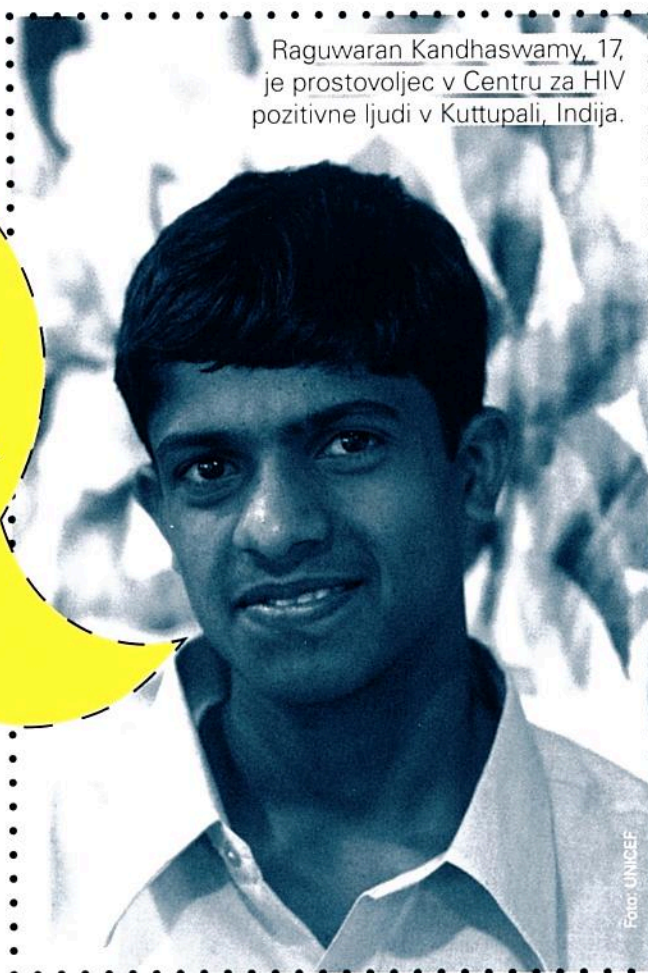
Če je oseba že okužena z virusom HIV, se lahko zgodi, da ga tako njegova družina kot lokalna skupnost izločijo. Ljudje se bojijo povedati komur koli, tudi na testiranje si ne upajo iti, ker se bojijo rezultatov. S pogovorom jih skušam prepričati, da bo to zanje boljše. Ker jim povem, da sem tudi sam doživel podobno, mi lažje zaupajo.«

Raguwaranovo prvo delo v centru je bilo nameščanje škatel s kondomi v lokalni skupnosti in ozaveščanje o pomembnosti pravilne uporabe. S svojo zgodbo in izkušnjami skuša motivirati druge, da se zaščitijo pred boleznijo, da se testirajo in ugotovijo svoje zdravstveno stanje ter da poiščejo potrebno pomoč.

Kaj misliš?

- Zakaj je Raguwaran postal prostovoljec?
- Kateri so problemi, s katerimi se soočajo Raguwaran in njegovi vrstniki v Indiji?
- Ali bi tudi v Sloveniji potrebovali mlade ljudi, ki bi ozaveščali druge mlade ljudi o problemih, kot je npr. okužba z virusom HIV?
- Kaj bi ti lahko naredil proti problemu aida v svetu?

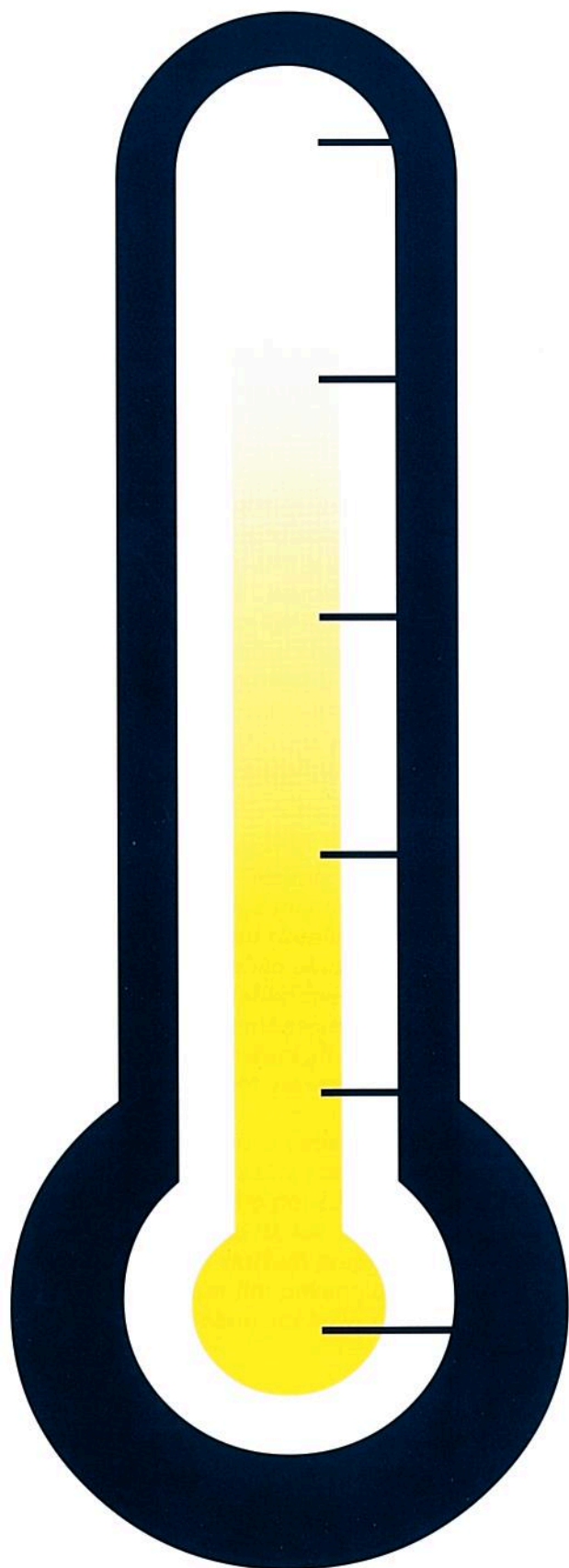
Raguwaran Kandhaswamy, 17, je prostovoljec v **Centru za HIV pozitivne ljudi** v Kuttupali, Indija.

Prostor za ideje, zapiske, predloge ...

A large rectangular area with a dashed black border, containing horizontal dotted lines for writing.

Spreminjamo prihodnost otrok

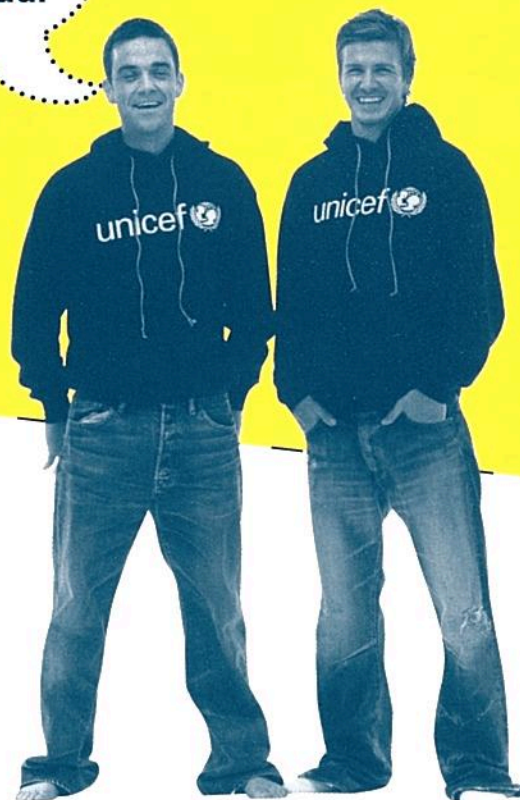
- 450 EUR** zagotovi usposabljanje 60 mladih, ki z medvrstniškim svetovanjem dosežejo 6000 mladostnikov v Indiji.
- 350 EUR** zagotovi celoten postopek preprečitve prenosa virusa HIV z mame na otroka v Gvatemali.
- 180 EUR** zagotovi mesečno plačo svetovalcu za HIV/aids, ki nudi pomoč obolelim na domu v južni Afriki.
- 90 EUR** zagotovi celoletne šolske potrebščine in dnevni topli obrok za dva otroka – siroti aidsa v Malaviju.
- 47 EUR** lahko v Kambodži zagotovi vzpostavitev fonda za mala posojila, ki omogoči testiranje za virus HIV lokalnega prebivalstva.
- 35 EUR** zagotovi sanitetne in higienske stroške v dnevnom centru za enega HIV pozitivnega otroka v Ukrajini.
- 10 EUR** na mesec lahko zagotovi enemu mladostniku, ki ne hodi v šolo, informiranje o nevarnosti aidsa in usposabljanje o možnostih zaščite.

KAMPANJA

ZDRUŽENI ZA OTROKE

- ZDRUŽENI PROTI AIDSU

Vabimo vas,
da se nam
priključite tudi
VI!

Dve organizaciji Združenih narodov UNICEF in UNAIDS sta s partnerji sprožili **svetovno kampanjo**, s katero želita usmeriti pozornost na poguben vpliv, ki ga ima pandemija virusa HIV/aidsa predvsem na otroke. Iz organizacij sporočajo, da je le pet odstotkov otrok, okuženih z virusom HIV, deležnih ustrezne terapije in na milijone otrok, ki so zaradi aidsa postali sirote, ne prejema nobene podpore. Ta dejstva so v sramoto človeštvu, so prepričani organizatorji kampanje iz UNICEF-a in UNAIDS-a.

Namen svetovne kampanje je z mednarodno usklajenimi cilji doseči napredek, ki bo v korist prizadetim in ogroženim otrokom. **Cilji kampanje** tako zajemajo štiri ključna področja in konkretne rezultate:

• Preprečevanje okužbe z matere na otroka:

Večina od pol milijona otrok, starih manj kot 15 let, ki vsako leto umre zaradi aidsa in bolezni, povezanih z njim, se je okužila s prenosom virusa HIV s svojih mater. **Cilj** kampanje je do leta 2010 zagotoviti 80 odstotkom žensk vse potrebne storitve za preprečitev okužbe njihovih otrok z virusom HIV. Trenutno ima na voljo takšne storitve manj kot 10 odstotkov žensk.

• Pediatrična nega:

Potrebno pediatrično nego ima manj kot 5 odstotkov HIV pozitivnih otrok, ki bi nego potrebovali. Samo en odstotek otrok, ki se rodi z virusom HIV okuženim materam, ima dostop do cotrimoxazola, poceni antibiotika, ki lahko prepolovi število smrti otrok zaradi aidsa. **Cilj** kampanje je do 2010 zagotoviti protivirusno nego in/ali cotrimoxazol 80 odstotkom otrok, ki to potrebujejo.

• Preventiva:

Mladina med 15. in 24. letom je skupina, ki predstavlja polovico vseh na novo okuženih z virusom HIV. Kljub temu večina mladih še vedno nima dostopa do informacij, ukrepov in storitev, ki so potrebni za njihovo zaščito pred virusom HIV. **Cilj** kampanje je do leta 2010 za 25 odstotkov zmanjšati delež mladih, okuženih z virusom HIV.

• Zaščita in podpora otrokom, ki jih je prizadel aids:

Ocenjuje se, da bo leta 2010 samo v podsaharski Afriki že 18 milijonov otrok, ki so zgubili vsaj enega od staršev zaradi aidsa. Še preden starši umrejo, morajo otroci, še posebej deklice, prevzemati naloge odraslih, kot je negovati bolne, skrbeti za mlajše brate in sestre, služiti denar za stroške zdravljenja ali pa pridelovati hrano. Večina jih je prisiljena ostati doma in tako ne morejo obiskovati šole. **Cilj** kampanje je do 2010 javno podporo in pomoč zagotoviti 80 odstotkom otrok, ki ju potrebujejo.

Kampanja **Združeni za otroke – združeni proti aidsu** vključuje dolg seznam vseh tistih, ki so se vključili v boj proti bolezni in njenim posledicam in pomagajo po svojih močeh. Tu so poleg obeh organizacij, ki sta kampanjo sprožili, tudi:

- vlade držav in državniki,
- podjetja,
- zdravstvene, raziskovalne in izobraževalne institucije,
- nevladne organizacije,
- mediji,
- verske organizacije,
- športne organizacije,
- slavne osebnosti,
- ljudje, ki živijo z virusom HIV oz. aidsom,
- otroci sami.

Le s skupnim delovanjem bomo dosegli najboljše rezultate. V kampanjo **Združeni za otroke – združeni proti aidsu** se je vključila že večina razvitih držav in zdaj jim sledi tudi Slovenija.

KAJ

DELA UNICEF?

UNICEF-ova filozofija je jasna – napredek človeštva je odvisen od preživetja, zaščite in razvoja otrok sveta. Kadar gre za otroke, ni nobena prepreka tako velika, noben problem tako težaven, da ne bi bil nespremenljiv ali nerešljiv. UNICEF je označil virus HIV/aids kot enega od treh največjih izzivov za mednarodno skupnost 21. stoletja.

Najbolj obetajoče področje za pozitivno spremembo je prenos virusa HIV z matere na otroka. UNICEF trenutno podpira preventivne programe za **preprečevanje prenosa z matere na otroka** v več kot 20 afriških državah. Programi nudijo v predporodni oskrbi prostovoljno in zaupno testiranje ter svetovanje za noseče ženske in tudi poporodno nego za njihove novorojene otroke. Prav te bodoče mamice UNICEF oskrbuje z uspešnimi protiretrovirusnimi zdravili, ki lahko zmanjšajo prenos virusa HIV/aidsa z matere na otroka tudi do 60 %.

UNICEF podpira tudi programe za **pomoč sirotam**, kot je program **Otroci v stiski**, ki skrbi za zdravje in izobraževanje otrok, ki so zaradi aidsa izgubili starše. UNICEF skupaj z drugimi partnerji ustanavlja sirotišnice, kjer otroci dobijo dnevni obrok hrane in imajo možnost nadaljevati s šolanjem.

Izobraževanje in informiranje je edino znano »cepivo« za preprečevanje prenašanja virusa HIV. Izobraževanje pomaga pri tem, da mladi ljudje izvejo, kako se bolezen aids širi in kako se lahko pred njo obvarujejo. Pri tem je pomembno mlade ozaveščati, kako premagovati diskriminacijo, zaradi katere trpijo tisti, ki so okuženi. UNICEF podpira tako imenovane **Medvrstniške izobraževalne programe**, v katerih mladi ob pomoči usposobljenih učiteljev sami poučujejo druge mlade ljudi o nevarnostih aidsa.

Aleksandra, 17 mesecev,
je kot žrtev aidsa pristala
v UNICEF-ovi sirotišnici v
Kalingradu.

VKLJUČITE SE!

Vsako minuto vsak dan svet izgubi enega otroka zaradi aidsa. Čas je, da se vsi združimo. PROTI AIDSU.

Pridružite se tudi v vaši šoli!

Kako?

Naročite modne zapestnice, ki nosijo slogan kampanje v angleščini (UNITE FOR CHILDREN UNITE AGAINST AIDS) in se pridružite milijonom posameznikov, ki so se odločili sodelovati v kampanji s prispevkom nakupa zapestnice.

cena zapestnice: 599 SIT / 2,5 EUR

Zapestnice so pakirane v škatli po 25 kosov. Zapestnice lahko naročate le po škatlah - ena škatla (25 kosov) je najmanjše možno naročilo.

KAKO NAROČIMO?

1. S priloženo naročilnico, ki jo izpolnite in pošljete na naslov:
UNICEF Slovenija
Pavšičeva 1
1000 Ljubljana
po faxu: 01 583 80 81
2. po telefonu: 01 583 80 74
3. po mailu: mojca.krisper@unicef.si (v mailu navedite vse podatke, ki so navedeni na naročilnici)

Zapestnice vam bomo poslali na vaš naslov brezplačno.

KAKO PLAČAMO?

Ob poslanih zapestnicah boste prejeli račun in plačilni nalog (položnico). Plačilo zapestnic lahko izvedete kadar koli do 20. 12. 2006.

PRIDRUŽI SE NAM!

Naredite svojo mini akcijo na šoli! Tu je še nekaj idej:

- Zbirajte podpise podpornikov akcije v vaši šoli in kraju, kjer živite.
- Naredite oglasno desko in informirajte o problematiki še druge. Pozovite jih, naj se vam pridružijo in napišejo svoje mnenje.
- Na hodniku v šoli stene polepate z veliko rolo belega papirja. Na spletnih straneh poiščite slavne osebnosti, ki podpirajo akcijo Zdrženi za otroke – združeni proti aidsu. Pozovite vse učence, ki podpirajo akcijo, da svojo sliko prilepijo poleg znanih osebnosti. Dodajte pripis: »Čakamo te, pridruži se nam!«
- Na Svetovni dan boja proti aidsu (1. december) organizirate »protest« – prikaz, da vsako minuto na svetu zaradi aidsa umre en otrok. To lahko izvedete na različne načine: npr. otroci se postavijo v obliko pentlje in vsako minuto se eden iz med njih simbolično uleže. Pripravite lahko tudi šop balonov, ki predstavljajo otroke in vsako minuto enega izmed njih spustite v zrak. Na takšen dogodek lahko povabite tudi starše, prebivalce kraja, lokalne medije in tako še druge informirate o dogajanju po svetu.

**ZDRUŽENI ZA OTROKE
ZDRUŽENI PROTI AIDSU**

Pošljite SMS s ključno besedo UNICEF na 1919 in prispevajte 230 tolarjev za pomoč otrokom.

*»Vem, kaj pomeni **aids** – živela sem z njim in videla posledice. Če bi lahko spregovorila svetu, bi se zahvalila tistim, ki so pomagali otrokom, kot sem jaz. Zaradi njih jem tri obroke na dan, spim na toplem in varnem kraju, hodim v šolo in najpomembneje – imam okoli sebe ljudi, ki skrbijo zame. Za to sem nadvse hvaležna.«*

Frida, ki živi v sirotišnici, ki jo podpira UNICEF v Lusaki v Zambiji

ZDRUŽENI ZA OTROKE
ZDRUŽENI PROTI AIDSU

